

Buzzing around - onderweg en op reis, sociaal-artistiek samenwerken in de regio (dag 3)

Verslag eindgesprek Buzztour voor de Achterhoek
donderdag 4 november 2021

Aan de Kapittelweg in Nijmegen, in een van de lokalen van de HAN, vindt het eindgesprek van de derde dag van *Buzzing around* plaats. Na een bezoek aan Theater Klare Taal en Theater AanZ eindigt de Buzztour hier. Dit laatste uur van het programma bestaat uit twee delen: een presentatie van Stichting Diva Dichtbij uit Wehl en een evaluerend gesprek met de deelnemers van de busreis.

Diva Dichtbij

Pieterneel van Amelsvoort richtte 15 jaar geleden de stichting Diva Dichtbij op. Inmiddels telt de stichting 19 diva's, professionele zangers en zangeressen die zingen voor mensen die langdurige zorg nodig hebben en niet meer naar het theater kunnen gaan. In verpleeghuizen bijvoorbeeld, of ggz-instellingen. "We maken oogcontact en komen heel dichtbij, we raken aan, vegen tranen weg, we zingen van mens tot mens, totdat er niets anders is dan dat contact."

In het jaar voor corona bereikte Diva Dichtbij zo'n 25.000 mensen, en hun aanpak heeft effect, zichtbaar, op het moment van zingen zelf komt er veel los, maar ook op de lange termijn is de impact merkbaar. "Wanneer we vertrekken zijn bewoners meer in balans", vertelt van Amelsvoort. "Er zijn minder verstoringen, bijvoorbeeld tijdens het eten of in de nacht, de werkdruk van begeleiders vermindert en naast het welzijn van de bewoners neemt ook het werkplezier van de medewerkers toe."

Oog voor welzijn

Ondanks dat de formule van Diva Dichtbij aantoonbaar meerwaarde heeft voor het welzijn van bewoners is continuïteit moeilijk te bewerkstelligen. "Er is veel enthousiasme, maar vaak raken de potjes op", vertelt Pieterneel. "Een vaste plek in de keten creëren, dat is onze ambitie. Daarvoor moet het belang van non-verbale communicatie niet alleen bij de activiteitenbegeleider of de welzijnscoach op de agenda staan, maar juist in de hele organisatie vertegenwoordigd zijn. Wij stellen ons vaak de vraag: wat kunnen wij doen om wat wij te bieden hebben beter in te bedden, niet alleen in alle lagen van de organisaties waar we mee samenwerken, maar in het hele systeem?"

Er wordt instemmend geknikt. Veel deelnemers herkennen de casus die Pieterneel voorlegt, een van de deelnemers draagt aan dat het een goede onderzoeksvraag zou zijn voor bijvoorbeeld een afstudeeronderzoek. "Ik vind het een heel herkenbaar verhaal", voegt een andere deelnemer toe. "Vaak berust het op toeval wie wel of geen geld investeert in mooie initiatieven, en dat is erg zonde. Daar zit

veel verloren energie die juist zou moeten worden geïnvesteerd in het nog beter maken van die initiatieven.”

Groepsgesprek

Rose Figdor van Cultuur Oost opent het groepsgesprek door te vertellen over de gedachte achter *Buzzing around*. “We willen dat het sociaal-artistiek samenwerken zichtbaarder en uitgebreid wordt en dat de waarde ervan wordt ingezien. We merken enerzijds dat bij sociaal-artistieke partijen verlangen is naar meer duurzaamheid, want vaak zijn ze kwetsbaar op het gebied van financiering. Anderzijds zijn beleidmakers gericht op effectiviteit van projecten en op verbindingen die voor inclusie zorgen. Dit vraagt om visie. We moeten kijken hoe we samen in de regio meer impact en betrokkenheid kunnen krijgen.”

Tijd om de dag te evalueren. Wytse Lankester van de HAN Academie Mens en Maatschappij vraagt wat er resoneert bij de deelnemers en wat ze meenemen naar hun eigen regio om er een vervolg aan te geven.

“Ik vond het indrukwekkend”, zegt een van de deelnemers. “Dat het ondanks het complexe proces en de vaak grote aantal partners gewoon kan, door het te doen, dat neem ik mee. Ik kan nog niet morgen iets veranderen, maar er is wel veel aangeraakt.”

Veel deelnemers zien een grote meerwaarde in de pluriformiteit van het sociaal-artistiek samenwerken: “Het is ongelooflijk te zien op hoeveel vlakken je betekenis kunt hebben”, maar in die pluriformiteit zit juist ook de uitdaging, als het bijvoorbeeld gaat over financiering. “Dat het vaak vanuit cultuur wel lukt om geld los te krijgen, maar vanuit het sociale domein niet: daar moeten we echt iets mee. Wanneer er potjes bij elkaar kunnen worden gedaan, dan is 1 + 1 ineens 3.”

Veerkracht

Dat geld vaak zo’n heet hangijzer is heeft ook invloed op de kunstenaars: “We moeten een vuist maken voor al die mensen die zo hard werken om het sociale en artistieke bij elkaar te brengen. Als makers wil je je energie toch veel liever steken in artistieke ontwikkeling dan in het leuren voor geld?” De veerkracht van makers is niet eindeloos, daar zijn alle aanwezigen het over eens: “Aan het eind van de dag heb je continuïteit nodig: je moet ook een keer ziek kunnen zijn of geen inspiratie mogen hebben.”

Echt samenwerken betekent verantwoordelijkheden echt samen dragen. Integraal samenwerken, een term die zo makkelijk wordt genoemd, maar die in de praktijk een investering vraagt van alle betrokkenen. Een van de deelnemers ziet daarin een grote taak weggelegd voor de culturele instellingen. “Zij kunnen dit proces in gang zetten, door een broedplaats te zijn, te zorgen voor betrokkenheid en er ook voor te zorgen dat geld altijd volgt op een goed idee.”

De werkpraktijken die vandaag zijn bezocht, maakten ook indruk op een oud ArteZ-student, die weer een heel ander licht op het onderwerp schijnt. “Dit is waarom ik begon aan de kunstacademie”, zegt ze, “maar er is te weinig aandacht in de opleiding om als net afgestudeerde goed te weten wat dit soort projecten behelzen

en nodig hebben." Zichtbaarheid voor niet alleen het waarom, maar ook het hoe van sociaal-artistisch samenwerken, dat is belangrijk. "Iedereen de bus in, zou ik zeggen." Sluit een van de deelnemers af.

Links

Meer informatie over de organisaties die vandaag aan bod zijn gekomen:

Theater Klare Taal - <https://www.theaterklaretaal.nl>

Theater AanZ - <https://www.theater-aanz.nl/>

Diva Dichtbij - <https://divadichtbij.nl>